

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
Управа за спречавање
прања новца

Број: ОП-000053-0037/2010

Београд, 26.10.2010. године

**ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИЈАВЉИВАЊЕ
СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА, ПОЗНАВАЊА И ПРАЋЕЊА СТРАНКЕ
И ЗАБРАНЕ ДОЈАВЉИВАЊА**

I ПРАВНИ ОСНОВ И РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Правни основ за доношење Препорука за пријављивање сумњивих трансакција, познавања и праћења странке и забране дојављивања (у даљем тексту: Препоруке) су чл. 65. и 87. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма (у даљем тексту: Закон), којима се прописује да Управа за спречавање прања новца (у даљем тексту: Управа) припрема и даје препоруке у циљу јединствене примене Закона и могућност надзорних органа да самостално, или у сарадњи са другим органима доносе препоруке, односно смернице за примену Закона.

Разлог за доношење Препорука је пре свега, постојање потешкоћа и недоумица у вези извршавања обавезе пријављивања сумњивих трансакција, као и спровођења радњи и мера познавања и праћења странке.

Други разлог је и сама препорука Комитета Манивал, дата у Извештају о радњама и мерама које Република Србија предузима у борби против прања новца и финансирања тероризма, који је усвојен на 31. пленарном заседању Комитета Манивал, у Стразбуру, 9. децембра 2009. године.

II ПРЕПОРУКЕ ЗА ПРИЈАВЉИВАЊЕ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА И ЛИЦА

II.1. ОПИС ПРОБЛЕМА

II.1.1. УПРАВА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ПРАЊА НОВЦА

Проблеми са којима се Управа суочава су везани за превелики број примљених извештаја о сумњивим трансакцијама, при чему анализа трансакције са становишта сумње од стране обвезника није уопште, или је веома површно извршена. Резултат тога је огроман број извештаја о извршеним сумњивим трансакцијама који не садрже квалитетне информације које би Управа могла да искористи за даљу анализу.

Примери извештаја о сумњивим трансакцијама који су достављени Управи у току 2010. године као и дијаграми пријављених сумњивих трансакцијама у току 2009. и 2010. године, по критеријуму шифара основа извршених трансакција, налазе се у Прилогу бр. 1 ових Препорука.

Анализирајући дијаграме приказане у Прилогу бр. 1, може се доћи до закључка да је у току 2009. године највећи број пријављених трансакција извршено са шифром основа „221”, продаја робе и услуга.

II. 1.2. НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Народна банка Србије је приликом контроле законитости пословања банака, утврдила да постоји знатан број трансакција које испуњавају неки од индикатора за препознавање основа сумње, и које би, као такве требало да буду предмет анализе од стране запослених у банци. У Прилогу бр. 2 ових Препорука, налазе се примери ових трансакција.

Овлашћеним лицима Народне банке Србије ни у једном случају, описаном у Прилогу бр. 2 ових Смерница, није пружен писани доказ да су трансакције од стране запослених у банкама разматране са становишта сумње.

II.1.3. ОБВЕЗНИЦИ

Проблеми који постоје код обвезника су углавном везани за процену да ли у конкретном случају постоји основ сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма. Конкретне трансакције за које се у пракси најчешће појављују дилеме да ли их треба пријавити Управи или не описане су у Прилогу број 3. ових Препорука.

II.2 ПРЕПОРУКЕ

Сумњива трансакција је трансакција за коју постоји основ сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма или трансакцији коју обавља лице за које постоји основ сумње да се бави прањем новца или финансирањем тероризма. У поступку утврђивања постојања елемената за квалификацију одређене трансакције или лица сумњивим треба увек имати на уму индикаторе за препознавање основа сумње. Међутим, ако нека трансакција испуњава један од индикатора, не мора да значи да се ради о сумњивој трансакцији и да је податке о њој одмах потребно доставити Управи. Треба сагледати шири оквир, у складу са принципом да обвезник најбоље познаје свог клијента и проценити да ли одређена трансакција излази из оквира уобичајеног, односно очекиваног пословања странке. И супротно наведеном, трансакција може бити сумњива а да не испуњава ни један од индикатора.

Препоруке за пријављивање сумњивих трансакција имају за циљ да олакшају идентификовање, обраду и пријаву оних трансакција за које постоји индиција да су у вези са прањем новца или финансирањем тероризма.

Анализа трансакције

Анализа трансакције или странке са становишта сумње, између осталог, треба да обухвати и податке који се односе на:

- промет по рачунима клијента;
- учесталост трансакција по рачунима;
- повезаност анализиране трансакције са осталим трансакцијама;
- делатност клијента;
- шифру основа под којом се обавља трансакција;
- препознавање и комбинацију више индикатора за препознавање сумњивих трансакција;
- информације из средстава јавног информисања (тв, радио, интернет и др...)

- информације добијене из јавно доступних база података (Агенција за привредне регистре и др);
- учесталост трансакција код којих се као налогодавац јавља одређено правно/физичко лице;
- овлашћења по рачунима других физичких лица;
- порекло средстава на рачуну клијента и начин коришћења тих средстава.

Уколико се на основу анализе процени да постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма потребно је податке о таквој трансакцији или лицу доставити Управи. Пријава о сумњи треба да садржи све податке до којих се дошло приликом анализе.

Трансакције за које је потребно сачинити доказ о анализи - белешку, а које се не пријављују Управи

Банка анализира трансакцију која још није окарактерисана као сумњива, а која испуњава неки од индикатора, или је оцењена као трансакција која носи висок степен ризика од прања новца или финансирања тероризма, или неке друге околности указују на то да конкретна трансакција треба да буде предмет даље, адекватне анализе. Та даља анализа не мора у сваком случају да буде преобимна, већ ће у неким случајевима бити довољно погледати промет по рачуну одређеног клијента, и то ће отклонити сумњу у прање новца или финансирање тероризма.

Анализа и процена трансакција и лица са становишта сумње треба да се врши и уколико нема јасно прописаног индикатора за сумњу и то на основу искуства запослених, а имајући у виду смернице за процену ризика од прања новца и финансирања тероризма.

У случају када се анализом трансакције или клијента закључи да нема основа за сумњу, потребно је о томе сачинити, белешку или обезбедити други, писани вид доказа да је трансакција анализирана. Доказ да је нека трансакција или странка анализирана са становишта сумње може бити пропратна документација са назначеним коментарима добијена од организационог дела код кога је трансакција извршена или успостављен пословни однос. Као доказ да је трансакција анализарана може се узети у обзир и писани коментар овлашћеног лица, e-mailови са мишљењем матичне филијале комитента, друга врста преписке везано за трансакцију, одштампан или електронски генерисан промет по рачуну клијента, разни извештаји са назначеним коментарима, сачуван налог или пропратни документ везано за трансакцију и томе слично, у зависности од врсте трансакције и прописане методологије обвезника.

За трансакције које су запослени у непосредном контакту са клијентом окарактерисали као сумњиве и проследили их овлашћеном лицу у банци, а које је након извршене анализе одлучило да их не пријави Управи, мора се сачинити белешка

За неке трансакције код којих је анализа била темељнија, подробнија, сложенија и која је резултирала великим бројем документације, корисно је сачинити белешку како би после протока времена постојало адекватно објашњење о разлозима због којих одређена трансакција није пријављена Управи као сумњива.

Белешка може служити и као користан податак у накнадним анализама других трансакција истог клијента и треба да садржи опште податке: назив клијента; назив и број рачуна; датум извршења спорне трансакције; кратак опис и разлоге за непријављивање; датум и потпис.

Због великог броја трансакција које испуњавају неки од индикатора, проблем се

јавља и у начину организовања пословања банкеодносно, ко ће бити дужан да сачињава белешку. Обвезник може усвојити неки од следећих начина:

1) Именовање координатора чија улога би била сарадња са запосленима који су у непосредном контакту са трансакцијама и странкама приликом анализе трансакција; координатор би представљао први „филтер“ сумњивости одређене трансакције. Трансакције сумњиве координатору би биле достављане овлашћеном лицу, уз одговарајући коментар (белешку) на даљу анализу.

2) Запослени у обвезнику који је у непосредном контакту са трансакцијама и лицима доставља минимум сумње овлашћеном лицу које врши даљу анализу.

3) Запослени који је у непосредном контакту са клијентом сачињава белешку. Ако се обвезник определи за овај модалитет, потребно је веома велику пажњу посветити адекватној обуци запослених у обвезнику који су у непосредном контакту са клијентом.

4) Уколико у поступку мониторинга овлашћено лице уочи одређено лице или трансакције за које према индикаторима има основа за сумњу, треба да се обрати запосленом који непосредно ради са клијентом ради добијања објашњења, односно сачињавања доказа.

Осим наведених могућности, обвезник може интерним процедурама усвојити и неки други начин, који је прихватљив у односу на организациону структуру, величину, људске ресурсе и сл.

Случајеви за одбијање пословне сарадње

Обвезник слободно одлучује о томе да ли ће успоставити пословну сарадњу са клијентом или не. Уколико се на основу законских и других прописа, односно на основу интерних аката којима се дефинише прихватљивост клијента утврди да је клијент у тренутку или након успостављања пословне сарадње неприхватљиво високо ризичан, пословна сарадња ће бити одбијена односно прекинута.

Учестале трансакције које не би требало пријавити Управи сваки пут, с тим да је неопходно наставити мониторинг и пријавити их с времена на време

За лице које је већ пријављено Управи као сумњиво, довољно је радити анализу једном месечно, проверити промет на рачуну и пријавити збирно сумњиве трансакције на месечном нивоу, осим када:

- Управа захтева достављање додатне документације;
- Управа захтева праћење;
- постоје друге околности из којих произилази да није оправдано да се сумњиве трансакције пријављују збирно (околности до којих се дошло путем медија, интернета и сл);
- постоје околности које указују да ће сумњива делатност престати врло брзо (нпр. фирме које се отварају ради „проласка кеша“ и у року од 15-ак дана гасе).

Примена индикатора

Сумњиве трансакције се препознају на основу листе индикатора за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма (у даљем тексту: листа индикатора). Уколико се код неке трансакције препознају одређени индикатори, то само по себи није доказ да је трансакција сумњива, али та чињеница упућује на потребу додатне анализе дате трансакције. Сврха постојања листе индикатора је да се пажња усмери на релевантне случајеве и на тај начин повећа ефикасност употребе расположивих ресурса. Ово значи да постоје трансакције високог ризика којима је потребно посветити пажњу и доделити ресурсе одмах, истовремено са извршењем трансакције. С друге стране постоје трансакције умереног ризика које не морају бити анализирани непосредно приликом вршења трансакције већ накнадно, у периодичним временским интервалима.

III ИДЕНТИФИКАЦИЈА СТРАНКЕ

Утврђивање идентитета стварног власника

Ако није могуће прибавити све податке из званичног, јавног регистра, подаци који недостају прибављају се из оригиналног или оверене копије оригиналног документа или друге пословне документације коју доставља клијент. Ако податке који недостају, из објективних разлога није могуће утврдити на прописани начин, подаци се утврђују на основу писане изјаве клијента. Објективни разлози могу бити следећи: у држави седишта клијента се не региструју тражени подаци, извод из званичног регистра постоји али не садржи тражене податке, пословна документација која по правилу садржи тражене податке је прибављена али ни она не садржи ове податке.

Уколико се подаци прибављају на основу изјаве клијента, потребно је обезбедити доказ да је банка предузела све разумне мере да податке прибави из регистрационе односно пословне документације клијента.

У ситуацији када је банка због сложене власничке структуре, и поред предузетих активности у смислу прибављања додатне документације ради утврђивања стварног власника странке, приморана да о томе прибави писану изјаву заступника или овлашћеног лица, препоручује се да се клијент класификује као високо ризичан, што подразумева појачане мере познавања и праћења. Ово се примењује у изузетним случајевима и то нарочито у ситуацији када у решењу надлежног регистрационог органа није наведен стварни власник или када је веома сложена власничка структура која укључује велики број страних правних и физичких лица. Препоручује се да се сложена структура власништва цени као могући разлог за пријављивање сумњивих трансакција.

Код спортских организација које су основане до ступања на снагу Закона о спорту („Сл. Гласник РС“, бр. 52/96) код утврђивања стварног власника довољно је прибавити све податке о физичким лицима која управљају странком (члан 81. став 1. под 14. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма - нпр. за КК Партизан, ФК Црвена Звезда, ФК Партизан итд.).

Код цркава и верских организација, такозване конфесионалне заједнице, чији је правни статус био регулисан пријавом у складу са Законом о правном положају

верских заједница („Сл. Лист ФНРЈ“, бр. 2/1953) и Законом о правном положају верских заједница („Сл. Гласник СРС“, бр. 44/1977) код утврђивања стварног власника довољно је прибавити све податке о физичким лицима која управљају странком (члан 81. став 1. под 14. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма).

Код задужбина, фондација и фондова који су основани до ступања на снагу Закона о задужбинама, фондовима и фондацијама („Сл. Гласник СРС“, бр. 59/89) код утврђивања стварног власника довољно је прибавити све податке о физичким лицима која управљају странком (члан 81. став 1. под 14. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма).

Код удружења грађана која су основана до ступања на снагу Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана („Сл. Гласник СРС“, бр. 24/82) и Закона о удруживњу грађана у удружења, друштвене организације и политичке организације који се оснивају за територију СФРЈ („Сл. Лист СФРЈ“, бр. 42/90) код утврђивања стварног власника довољно је прибавити све податке о физичким лицима која управљају странком (члан 81. став 1. под 14. Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма).

У све типске уговоре, где је то могуће, требало би унети могућност једностраног дискреционог раскида уговора (већина банака је то урадила у општим условима пословања), при чему треба имати у виду да се код неких послова не може уговорити могућност једностраног дискреционог раскида од стране банке, као нпр: код уговора о ороченом депозиту, отвореном акредитиву или датом кредиту или гаранцији или нпр. код *ad-hoc* краткорочног пословног односа.

Утврђивање стварног власника правног лица у стечају

Према Закону о стечају, правне послове у име и за рачун правних лица која су у стечају или ликвидацији, обавља стечајни, односно ликвидациони управник и у пословно име правног лица се додаје „у стечају“. Имајући у виду то да се тачно зна која су правна лица у стечају, односно ликвидацији, и да стварни власници правног лица не могу ни на који начин утицати на пословање правног лица када је стечајни поступак већ покренут, мишљења смо да је довољно прибавити извод из јавног регистра за правно лице у стечају и решење о именовању стечајног управника или решење Привредног суда о покретању стечајног поступка, чији је обавезни део и одлука о именовању стечајног управника.

Да ли се поједностављене радње и мере могу применити и на привредно друштво организовано као друштво са ограниченом одговорношћу?

Поједностављене радње и мере познавања и праћења странке, у складу са чланом 32. Закона, се могу применити само када се ради о привредном друштву чије су издате хартије од вредности укључене на организовано тржиштехартија од вредности у Републици Србији, или у држави у којој се примењују стандарди у трговању хартијама од вредности који су на нивоу Европске уније или виши.

Дакле, само у ситуацији када се као клијент појављује акционарско друштво, које испуњава горе наведени услов, могу се применити поједностављене радње и мере познавања и праћења странке, односне мора се утврђивати стварни власник правног лица.

Друштво са ограниченом одговорношћу никако не може ући у круг лица на која се примењују поједностављене радње и мере познавања и праћења странке. Ипак, када се у процесу утврђивања стварног власника странке таквог привредног друштва, дође

до акционарског друштва чије су хартије од вредности укључене на организовано тржиште хартија од вредности које примењује наведене стандарде, и које је 100% власник друштва са ограниченом одговорношћу, не мора се ићи даље у процесу утврђивања стварног власника тог акционарског друштва.

Идентификација јемца као супсидијарног дужника

Банка ступа у пословни однос са јемцем у тренутку активирања акцесорног уговора о јемству, па са аспекта Закона, нема сметње да се мере познавања и праћења странке изврше након закључивања уговора о кредиту, али најкасније пре успостављања пословног односа са јемством. Ипак, у том случају обвезник може доћи у ситуацију да не може да наплати своје потраживање од супсидијарног дужника, јер није прикупио потребне информације о њему.

У ситуацији када јемац одговара солидарно са главним дужником, тзв. „јемац-платац”, пословни однос са јемцем се успоставља у тренутку закључивања уговора о кредиту, па је тада и потребно извршити све радње и мере које Закон прописује.

Ко може бити треће лице у смислу Закона, односно да ли се вршење радњи и мера познавања и праћења странке може поверити трговинској кући?

Члан 23. Закона јасно одређује коме се, у својству трећег лица, може поверити вршење радњи и мера прописаних Законом. Трговинска кућа се никако не може сматрати трећим лицем у својству Закона.

Када се ради о наменским кредитима за куповину робе широке потрошње, који се одобравају директно у трговинским кућама где се та роба и продаје, идентификацију клијената обавља банка. Ипак, на основу уговора закљученог између трговинске куће и банке, запослени у трговинској кући који обавља идентификацију странке, преузима улогу „запосленог у банци” када се ради о издавању наменског кредита за куповину одређеног производа и дужан је да изврши све радње и мере прописане Законом. Одговорност за евентуалне недостатке у смислу обавеза прописаних Законом сноси банка, па је неопходно да, приликом закључивања уговора такве врсте, банка нарочиту пажњу посвети процени ризика трговинске куће са којом намерава да закључи уговор.

Каква се документација прибавља када се као клијент појави запослени амбасаде стране земље са захтевом да отвори рачун у банци за амбасаду?

У складу са чланом 32. Закона, поједностављене радње и мере познавања и праћења странке се примењују када се пословни однос успоставља са државним органом. Како је амбасада несумњиво државни орган, приликом успостављања пословног односа са амбасадом треба прибавити податке прописане чланом 33. став 1. Закона.

IV ЗАБРАНА ДОЈАВЉИВАЊА

Дојављивање представља одавање информација о клијенту банке до којих је запослени у банци дошао током обављања пословних активности, непосредно или посредно.

Информације у овом смислу подразумевају податке о томе:

- да су Управи достављени или ће бити достављени, подаци, информације и документација о странци или о трансакцији за које постоји сумња да се ради о прању новца или финансирању тероризма
- да је Управа издала налог за привремено обустављање извршења трансакције;
- да је Управа издала налог за праћење финансијског пословања странке;
- да је против странке или трећег лица покренут или би могао бити покренут поступак у вези са прањем новца или финансирањем тероризма.

Банка приликом вршења мера познавања и праћења странке треба посебну пажњу да посвети смањивању ризика од дојављивања, тако што ће усвојити јасне интерне процедуре којима се дефинише понашање запослених у предходно побројаним случајевима.

Банка треба да обезбеди да са тим процедурама буду упознати сви запослени, при чему посебну пажњу треба обратити на запослене који су у непосредном контакту са клијентом и његовим трансакцијама. Сви запослени треба да буду упознати са последицама непоштовања забране дојављивања а правила забране дојављивања треба да буду саставни део обуке из области спречавања прања новца и финансирања тероризма.

ДИРЕКТОР

Александар Вујичић

- Више пријављених сумњивих трансакција са следећим текстом: Више повезаних готовинских трансакција у износима мањим од износа предвиђеног за пријављивање готовинских трансакција на основу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, а које укупно прелазе наведени износ.
- Клијент врши готовинске уплате на рачун свог предузећа са сврхом плаћања „позајмица оснивача” или „повећање оснивачког улога” (преко 100 пријављених трансакција са оваквим текстом од стране исте банке) –шифра основа „181”.
- Више повезаних готовинских трансакција у износима мањим од износа предвиђеног за пријављивање готовинских трансакција на основу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, а које укупно прелазе наведени износ (преко 150 пријављених трансакција са оваквим текстом од стране исте банке) - шифра основа „189”- подизање готовине.
- Полагање или подизање готовине у износима нешто нижим од износа прописаног за пријављивање по Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма, са шифром основа „797”-полагање готовине (преко 90 пријављених трансакција са оваквим текстом од стране исте банке) – и шифром основа „189” подизање готовине.
- Клијент А је мултилевел компанија која добија уплате од разних физичких лица за продају књиге „Б”, а за добијена средства клијент купује валуту (еур) и прослеђује на Кипар фирми „Ц” на основу профактуре и уговора о ауторским правима – шифра основа „221”- преко 90 оваквих трансакција пријављених од стране исте банке.
- Клијент А је отворио девизни рачун и положио 12.000 еур а затим је клијент А подигао сва средства и продао их банци по стимулативном курсу што у динарима износи РСД 1.500.400,00.....(3 истоветне трансакције)
- Клијент често авансно плаћа инодобављачима у Кину, земљу која не примењује стандарде у области спречавања прања новца и финансирања тероризма.

1.1. Дијаграм пријављених сумњивих трансакцијама по критеријуму шифара основа

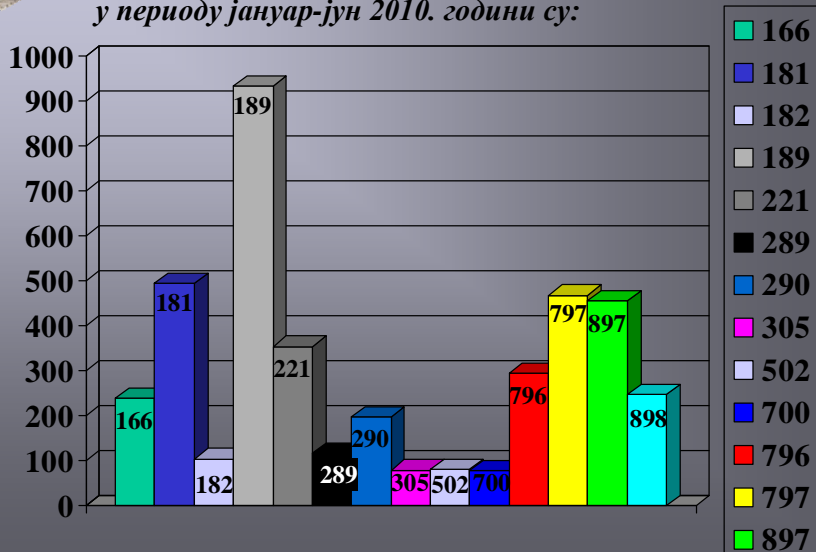
НАЈЧЕШЋЕ ШИФРЕ ПЛАЋАЊА КОД ПРИЈАВЉЕНИХ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА У 2009. ГОДИНИ СУ:

166 (исплата готовине) – укупно је пријављено 383 трансакције
181 (уплата позајмице оснивача за ликвидност) укупно 516 транс.
182 (повраћај позајмице за ликвидност оснивачу) укупно – 211 тр.
189 (полагање на текући рачун) укупно – 1028 трансакција
221 (полагање по основу промета робе и услуга) – 1227 транс.
289 (трансакције по налогу грађана) – 961 трансакција
290 (плаћања по уговору) – 303 трансакције
502 (повећање улога нерезидената) – 110 трансакције
796 (мењачки послови) – 378 трансакције
797 (полагање на рачуне девизне штедње) – 530 трансакција
897 (исплата девизне штедње) – 355 трансакције
898 (исплата са рачуна девизне штедње по виђењу) – 434 транс.

1.2. најчешће коришћене шифре плаћања код пријављених трансакција у току 2009. године

НАЈЧЕШЋЕ ШИФРЕ ПЛАЋАЊА КОД ПРИЈАВЉЕНИХ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА у периоду јануар-јун 2010. године су:

1.3. дијаграм најчешће коришћених шифара плаћања код пријављених трансакција у периоду јануар-март 2010. године

**НАЈЧЕШЋЕ ШИФРЕ ПЛАЋАЊА КОД
ПРИЈАВЉЕНИХ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА
у периоду јануар-март 2010. години су:**

166 (исплата готовине) – укупно је пријављено 118 трансакција
181 (уплата позајмице оснивача за ликвидност) укупно 282 транс
182 (повраћај позајмице за ликвидност оснивачу) укупно – 72 тр.
189 (полагање на текући рачун) укупно – 462 трансакције
221 (полагање по основу промета робе и услуга) – 221 транс.
289 (трансакције по налогу грађана) – 100 трансакција
290 (плаћања по уговору) – 79 трансакције
305 (предузетнички и пословни консалтинг) – 33 трансакције
502 (повећање улога нерезидената) – 37 трансакције
700 (продаја ефективног страног новца) – 48 трансакција
796 (мењачки послови) – 157 трансакције
797 (полагање на рачуне девизне штедње) – 213 трансакције
897 (исплата девизне штедње) – 259 трансакције
898 (исплата са рачуна девизне штедње по виђењу) – 161 транс.

1.4. најчешће коришћене шифре плаћања у 2010. години

Пример 1

а) Банка је извршила плаћање у иностранство у износу преко 200.000 евра по налогу резидента – правног лица у корист нерезидента – правног лица, наводећи шифру основа 300 – услуге пропаганде и испитивања тржишта. Из документације на основу које се врши плаћање (уговор и фактура) не може се утврдити врста и обим услуга пропаганде и испитивања тржишта.

б) Банка је у краћем временском периоду извршила три плаћања (укупно око 220.000 евра) у иностранство по налогу резидента – правног лица у корист нерезидента – правног лица из Лихтенштајна, наводећи шифру основа 300 – услуге пропаганде и испитивања тржишта. Из фактура и уговора по којима су вршена плаћања не може се утврдити врста и обим услуга пропаганде и испитивања тржишта.

У Листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција Банке наведено је: „Праћење плаћања и наплата из иностранства правних лица која прелазе ЕУР 50.000,00 а имају следеће основе који су исти и код плаћања и код наплата (310, 303, 304, 305, 300, 316, 306, 319, 280, 320, 307)“ и “ Плаћање за услуге консалтинга, менаџмента и маркетинга, као и друге услуге за које на тржишту не постоји одредива вредност или цена.“

У Одлуци о смерницама за процену ризика од прања новца и и финансирања тероризма као ризичне трансакције наведене су и трансакције плаћања за услуге консалтинга, менаџмента и маркетинга, као и друге услуге за које на тржишту не постоји одредива вредност или цена.

Пример 2

Домаће правно лице (клијент банке) извршило је четири трансакције у динарским средствима (укупно око 350.000 евра) у корист страног правног лица (клијент банке) које има регистровано седиште компаније на Кајманским Острвима, са сврхом-куповина дугорочних дужничких хартија од вредности које су издали резиденти. Између домаћег правног лица у својству купца и страног правног лица у својству продавца закључена су четири Уговора о купопродаји обвезница Републике Србије издатим за измирење обавеза по основу девизне штедње грађана. И поред прецизираних датума салдирања по основу Уговора, домаће правно лице је вршило *пренос динарских средстава на рачун страног правног лица унапред, један дан раније, односно и пре него што је нерезидент уопште стекао власништво над обвезницама.* Страно правно лице је затим, од добијених средстава, куповало обвезнице од брокерско дилерског друштва са којим има закључена четири Уговора у којима се страно правно лице јавља у својству купца а брокерско дилерско друштво у својству продавца, укупне вредности око 350.000 евра. Банка је стварног власника страног правног лица утврдила на основу изјаве о власничкој структури датој од стране директора који је истовремено и једини власник. У Листи индикатора банке - понашање клијента је описано: клијент најављује или захтева спровођење трансакције која нема економског смисла. Кајманска Острва се налазе на „Листи земаља које се сматрају оффшоре зонама“ у Листи индикатора Банке.

Разлози за сумњу леже у чињеници да домаће правно лице купује обвезнице старе девизне штедње од страног правног лица, које плаћа авансно дан раније, односно пре

него што их је нерезидент и стекао, а страном правно лице обвезнице купује да би их истог дана продало ванберзански по уговореној вредности, без неког економски оправданог смисла.

Пример 3

а) Клијент банке, домаће правно лице, извршило је пренос средстава у износу од око 500.000 евра на рачун страног правног лица, са шифром основа плаћања 304—у налогу клијента је наведено: консултантске услуге. У року од неколико дана исто домаће правно лице извршило је пренос средстава у износу од око 150.000 евра на рачун другог страног правног лица, са шифром основа плаћања 305 – Пословни консалтинг.

Оснивач клијента банке је страном правно лице из Грчке, са уписаним и унетим капиталом у износу од 500 евра. Накнадним Решењем извршена је промена оснивача, и уписано је ново страном правно лице такође из Грчке. У својству заступника клијента је уписано физичко лице, држављанка Републике Грчке, са уписаним ограниченим овлашћењима у унутрашњем и спољнотрговинском промету са износом мањим од износа извршених налога. За веће износе потребна је сагласност оснивача. Банка није прибавила извод из регистра који води надлежни орган државе седишта ни за једног од оснивача клијента, већ само овлашћење потписано од стране два физичка лица којим се заступник клијента овлашћује да може самостално да потписује налоге за плаћање у износима већим од извршених налога. Како је документација клијента непотпуна, то није било јасно ко су лица која су потписала наведено овлашћење. Такође и уговор о отварању и вођењу девизног текућег рачуна клијента банке није потписан од стране клијента.

б) Други клијент банке, такође домаће правно лице, извршило је пренос средстава у износу од око 60.000 евра на рачун страног правног лица (које није оснивач), са шифром основа плаћања 560 – Уплата страног капитала оснивача који не повећава основни капитал (у налогу: „враћање додатних уплата“). Поменути налог за плаћање потписао је исти потписник као и у претходно описана два налога, иако се ради о другом правном лицу. Оснивач је страном правно лице са Кипра, са уписаним и унетим капиталом у износу од 500 евра. У својству директора и заступника у Решењу о оснивању уписана је горе наведена држављанка Грчке, без неведених ограничења. На основу личних података и фотокопије личног документа утврђено је да се ради о истом физичком лицу које је заступник у претходно описаном домаћем правном лицу. У картону депонованих потписа банка је евидентирала ограничење у располагању средствима износа мањег од износа извршеног налога.

Банка није прибавила извод из регистра који води надлежни орган државе седишта оснивача, нити било какав документ који би идентификовао оснивача странке и његовог правног заступника. Трансакција је извршена на основу Одлуке о враћању додатних уплата, коју је потписало (без печата) испред страног правног лица исто лице које је потписало и овлашћење за право располагања средствима у претходно описаном случају. Неколико дана након извршене трансакције извршен је, између осталог, упис промене директора.

Имајући у виду све претходно описано запослени у банци су на основу свог знања и искуства морали описане трансакције да окарактеришу као „неуобичајене“, што је и један од индикатора у Листи индикатора сумњивих трансакција за банке.

У Одлуци о смерницама за процену ризика од прања новца и финансирања тероризма као ризичне трансакције наведене су и трансакције плаћања за услуге консалтинга, менаџмента и маркетинга, као и друге услуге за које на тржишту не постоји одређива

вредност или цена, као и трансакције код којих документација не одговара начину спровођења саме трансакције.

Пример 4

Наплата је извршена у корист физичког лица резидента по основу уплате средстава од стране правног лица нерезидента (око 50.000 евра). Корисник средстава је као основ за наплату доставио Уговор о купопродаји непокретности који је закључен *између два физичка лица* и из кога се не може утврдити разлог оваквог спровођења трансакције. У листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција наведено је: „Трансакције између приватног и пословног рачуна предузећа које не указују на јасну економску оправданост“.

У Одлуци о смерницама за процену ризика од прања новца и и финансирања тероризма као ризичне трансакције наведене су и трансакције код којих документација не одговара начину спровођења саме трансакције.

Пример 5

Наплата је извршена у корист физичког лица по основу уплате средстава од стране нерезидента – правног лица. Корисник средстава је као основ за наплату доставио Решење о извршењу по коме су и извршни дужник и извршни поверилац физичка лица резиденти. У листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција наведено је: „Трансакције између приватног и пословног рачуна предузећа које не указују на јасну економску оправданост“.

У Одлуци о смерницама за процену ризика од прања новца и и финансирања тероризма као ризичне трансакције наведене су и трансакције код којих документација не одговара начину спровођења саме трансакције.

Пример 6

Увидом у налоге за наплату и пратећу документацију утврђено је да је у 10 случајева (у периоду од три месеца) наплата извршена у корист једног физичког лица по основу уплате средстава од стране истог нерезидента – правног лица које пружа услуге брзог трансфера новца. Физичко лице – резидент ја као корисник прилива у опису основа прилива навео да је исти „добijen по основу хонорарног рада за физичко лице са местом пребивалишта у иностранству.“ Банка није прибавила уговор о хонорарном раду. По наведеним налозима укупан прилив износио је око 6.000 евра, *који је одмах и подизан са рачуна*. У Листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција наведено је „Трансакције између приватног и пословног рачуна предузећа које не указују на јасну економску оправданост“.

Пример 7

На основу налога за наплату и пратеће документације утврђено је да су корисници наплате пет физичких лица резидената који су као основ наплате средстава уплаћених од стране истог нерезидента-правног лица са седиштем у Панами назначили ”поклон од пословних партнера из Грчке”. Укупан прилив по овим налозима износио је око 80.000 евра. *Средства су одмах по приливу подизана са рачуна у ефективни*. У Листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција наведено је „Трансакције између приватног и пословног рачуна предузећа које не указују на јасну економску оправданост“.

Пример 8

По налозима за наплату уплата средстава је извршена од стране истог нерезидента - правног лица са седиштем у Сингапуру, с тим да је корисник наплате у једном случају физичко лице - резидент а у другом случају физичко лице – нерезидент. Пратеће СВИФТ поруке (MT 103) у пољу 70 (Ремиттанце информацион) садрже опис „провизија”. Резидентно физичко лице је определило основ прилива као „помоћ за студирање”. Укупан прилив по овим налозима износио је око 30.000 евра. *Средства су одмах по приливу подизана са рачуна у ефективи.* У Листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција наведено је „Трансакције између приватног и пословног рачуна предузећа које не указују на јасну економску оправданост“.

У Одлуци о смерницама за процену ризика од прања новца и и финансирања тероризма као ризичне трансакције наведене су и трансакције код којих странка очигледно прикрива прави основ и разлог спровођења трансакције.

Пример 9

На основу налога за наплату и пратеће документације, утврђено је да су корисници наплате четири физичка лица која су као основ прилива средстава уплаћених у истом дану од стране истог нерезидента – правног лица са седиштем у Лондону, назначили „ангажовање око припреме документације за пројекат ....”. Банка није прибавила документ на основу кога би се потврдио основ наплате. Укупан прилив по овим налозима износио је око 50.000 евра. *Средства су у року од неколико дана подигнута са рачуна у ефективи.* У Листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција наведено је „Трансакције између приватног и пословног рачуна предузећа које не указују на јасну економску оправданост“.

Пример 10

У поступку контроле извршен је увид у готовинске трансакције клијената на основу чега је утврђено да су клијенти у истом дану односно у неколико узастопних дана извршили више трансакција које у збиру износе 15.000 евра и више у динарској противвредности. У листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција је наведено „Више повезаних готовинских трансакција у износима мањим од 15.000 евра, а које укупно прелазе наведени износ, ако су у несагласности са уобичајеним пословањем клијента“

Пример 11

У поступку контроле извршен је увид у готовинске трансакције клијената на основу чега је утврђено да су клијенти извршили трансакције у износима нешто нижим од износа прописаног за пријављивање по Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма. У листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција је наведено „Полагање или подизање готовине у износима нешто нижим од износа прописаног за пријављивање по Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма.

У Одлуци о смерницама за процену ризика од прања новца и и финансирања тероризма као ризичне трансакције наведене су и трансакције које се спроводе на начин којим се избегавају стандардни и уобичајени методи контроле (трансакције у износима нешто нижим од износа који су прописани као лимити испод којих се не предузимају прописане мере).

Пример 12

На девизном и динарском рачуну физичког лица, уочене су *честе готовинске уплате и исплате по рачунима на велике и заокружене износе*. Полагање и подизање ефективног страног новца по девизном рачуну клијента вршена су од стране физичких лица која нису овлашћена у картону депонованих потписа за потписивање налога. По динарском рачуну наведеног клијента евидентиран је велики број трансакција готовинских уплата у укупном износу преко 50.000.000 динара, извршених од стране лица која су овлашћена у картону депонованих потписа.

На девизном рачуну клијента евидентирани су и безготовинске уплате и то: износ преко 300.000 евра, по налогу домаћег правног лица, по основу Предуговора о куповини непокретности (уговорена купопродајна цена око 500.000 евра) закљученог између физичког лица у својству продавца – инвеститора и правног лица, у својству купца, и износ преко 60.000 евра, по налогу физичког лица – нерезидента. По динарском текућем рачуну клијента – физичког лица евидентирани су бројни безготовински преноси на рачуне правних лица на име плаћања робе или услуга.

У досијеу клијента физичког лица налази се попуњени Упитник у коме на постављена питања клијент одговара да је инвеститор и да се рачун отвара у пословне сврхе. У досијеу клијента се не налази извод из регистра којим би се потврдила основаност пословног поступања клијента (регистрација предузећа, предузетника, и сл.)

Тачком 1 у Листи индикатора за препознавање сумњивих трансакција, коју је Банка сачинила, у делу – готовинске уплате као индикатор за постојање сумње је наведено: „готовинске уплате у износу нешто испод законског лимита за пријављивање, неколико трансакција током једног дана или током неколико дана.

Имајући у виду да су предметни рачуни - рачуни физичког а не рачуни предузетника (физичког лица које обавља делатност), као и да се готово свакодневно врше готовинске уплате и исплате по рачунима на велике и заокружене износе Банка је морала контролисане трансакције да препозна као сумњиве.

Пример 13

Према налозима за пренос за трансакције и картицама динарских рачуна у платном промету (промет и стање по рачуну) извршене су трансакције прилива средстава на рачуне правних лица, односно одлива са рачуна правних лица на велике и заокружене износе на име уплате или повраћаја позајмице по основу Уговора о зајму. Према Листи индикатора сумњивих трансакција – индикатори везани за трансакције, коју је утврдила Банка, као индикатор за постојање сумње је наведено «Учестали трансфери странке на велике и заокружене износе».

У Одлуци о смерницама за процену ризика од прања новца и и финансирања тероризма као ризичне трансакције наведене су и трансакције позајмице правним лицима и, посебно, позајмице оснивача из иностранства правном лицу у земљи.

Пример 14

Увидом у налоге о извршеним трансакцијама констатовано је да се ради о динарским готовинским трансакцијама правних лица *по основу уплате позајмице оснивача*. Увидом у Одлуку о индикаторима сумњивих трансакција, коју је Банка донела, као индикатор за постојање сумње наведено је »Клијент врши готовинске уплате на рачун свог предузећа са сврхом „позајмица оснивача“ или „повећање оснивачког улога“«. Истовремено за наведене трансакције може се применити и критеријум из поменуте Одлуке о индикаторима сумњивих трансакција, а који гласи »Полагања или подизања

готовине у износима нешто нижим од износа прописаног за пријављивање по Закону о спречавању прања новца».

У Одлуци о смерницама за процену ризика од прања новца и и финансирања тероризма као ризичне трансакције наведене су и трансакције позајмице правним лицима и, посебно, позајмице оснивача из иностранства правном лицу у земљи.

Пример 15

По налогу за исплату са динарског рачуна физичког лица А, клијента банке према коме се води поступак пред надлежним судским органима, исплаћено је у готовом новцу око 5.000.000 динара. У име клијента налог је испоставило (и потписало) и готовину примило физичко лице Б. У даљем поступку физичко лице Б, за готовински исплаћена средства у динарима, врши куповину ефикасне у вредности од око 50.000 евра, Истога дана извршена је од стране физичког лица В уплата и исплата са девизног рачуна (у приближном износу), и поред тога што физичко лице В није имало право располагања средствима по наведеном девизном рачуну клијента банке.

По динарском рачуну физичког лица А, клијента банке, закључена су два Уговора о отварању рачуна, оба закључена истог дана и оба је уместо клијента потписао адвокат. Једина разлика по наведена два уговора је што једним примерком Уговора клијент овлашћује адвоката, који је уједно и потписник самог Уговора, док је другим примерком Уговора са истим датумом овлашћено горе поменуто физичко лице Б, потписник Уговора је као и у првом примерку Уговора адвокат.

Уговор о отварању девизног рачуна потписао је клијент Банке и истим овластио адвоката. У досијеу се налази још један примерак Уговора по истом рачуну закључен неколико месеци касније, који је и у овом случају потписао власник рачуна и којим је овлашћено физичко лице Г.

У досијеу клијената се налази Генерално пуномоћје, оверено код надлежног органа неколико година пре отварања рачуна код банке, којим клијент, у својству властодавца овлашћује адвоката да га у свим поступцима и правним пословима заступа пред државним и другим органима на територији СР Југославије, да у његово име и за његов рачун подноси тужбе и покреће друге поступке, као и да у његово име и за његов рачун закључује уговоре и друге правне послове. Наведеним Пуномоћјем нигде није назначено да клијент пуномоћнику даје право располагања средствима по рачуну, нити му даје право да право располагања средствима преноси на друго лице.

Сопственом Листом индикатора у делу Индикатори – понашање клијента, Банка је као индикаторе за сумњу предвидела: „Клијент даје банци погрешне податке“ (овлашћено лице по девизном рачуну без потписане сагласности клијента), „Клијент је познат по лошој репутацији или илегалним активностима из прошлости“, „ Клијент готово никад не долази у банку лично“.

ПРИВАТИЗАЦИЈА

Пример 16

Клијент Банке, правно лице из Београда, извршио је плаћање преко свог рачуна у корист физичког лица А а на основу Уговора о уступању уговора о продаји друштвеног капитала закљученог између клијента Банке и физичког лица А. Након десет дана извршено је плаћање у корист правног лица Б на основу Уговора о зајму закљученог између клијента Банке и правног лица Б. Клијент Банке је након неколико дана

извршио још две трансакције, једну у корист физичког лица А а другу у корист правног лица Б, са позивом: друге трансакције. Контролом је утврђено да је клијент Банке средства за наведена плаћања обезбедио на основу два Уговора о зајму, закљученим са правним лицем В, који такође има текући рачун у Банци. Зајмодавац и зајмопримац су повезана лица (лице са 100% удела у зајмодавцу је и 50% власник клијента Банке).

Уговором о уступању уговора о продаји друштвеног капитала предвиђено је да исти ступа на снагу даном доношења Решења о давању сагласности на уступање, донетог од стране Агенције за приватизацију Републике Србије, као друге уговорне стране из Уговора о продаји. Решењем Агенције за приватизацију Републике Србије дата је сагласност физичком лицу А (као уступиоцу), да уступи Уговор о продаји друштвеног капитала (субјекта приватизације), привредном друштву клијенту Банке (као пријемнику), а под условом, да Анекс уговора о продаји друштвеног капитала закључе три уговорне стране: Агенција за приватизацију, (у својству продавца), физичко лице А из Београда, (у својству Јемца) и привредно друштво клијент Банке (у својству пријемника). Банка је прибавила Анекс 2 Уговора о купопродаји друштвеног капитала (*закључен након извршених уплата у корист физичког лица А*) између наведена три учесника у послу купопродаје капитала, по коме се међа Основни уговор у делу који се односи на назив и основне податке о купцу, и то тако што се уместо физичког лица А, уписује правно лице клијент Банке, као купац и додаје физичко лице А као Јемац. Чланом 3.1. наведеног анекса, прописана је обавеза да купац прихвата да изврши све обавезе према Агенцији за приватизацију, према Субјекту и запосленим у Субјекту, на начин, под условима и у року прецизираним одредбама Основног уговора. Такође је прописана и обавеза за Јемца да он јемчи да ће купац испунити своје обавезе из Основног уговора.

Описане трансакције Банка је требало да окараткерише као сумњиве а према:

- Индикатору сумњивих трансакција Банке где је сумњиво када: Клијент Банци доставља документацију која не одговара спровођењу тражене трансакције, полазећи од налога за плаћање где је наведено да је реч о плаћању по уговору о уступању и процедура банке којим је предвидела обавезу да се код трансакција (готовинских и безготовинских), где се плаћање врши по уговору, прибави и копија уговора по коме се врши плаћање. Међутим, Банка није ценила да приложени уговор нема валидност за извршено плаћање, јер у њему нема ни једне одредбе којом је клијент по било ком основу или износу обавезан да изврши неко плаћање физичком лицу А.
- Индикатору сумњивих трансакција Банке где је сумњиво када: Трансакције код којих клијент очигледно прикрива прави основ и разлог спровођења трансакције, јер клијент доставља Банци налоге за плаћање наводећи у њима сврху плаћања: друге трансакције.
- Идикатору сумњивих трансакција Банке где су сумњиви: Учестали трансфери странке на велике и заокружене износе, јер је клијент поред плаћања физичком лицу, давао новчани зајам другом правном лицу, а да је предходно и сам узимао зајам од правног лица са којим се налази у повезаним власничким односима.

Пример 17

Према налогу за пренос домаће правно лице, клијент банке, је на динарски текући рачун физичког лица, које је истовремено и један од оснивача, пренело средства у износу од преко 100.000.000 динара, на име уплате по основу Уговора о зајму у коме је прецизирано да ће зајмопримац користити зајам за отплату дела прве купопродајне рате за куповину субјекта приватизације и да се на уплаћени зајам не

обрачунавају камате, такође је уговорен рок отплате. Пре извршене трансакције на динарском рачуну клијента банке евидентиран је прилив, у укупном износу од преко 100.000.000. динара (7 трансакција), од стране три правна лица која имају отворене рачуне у другим банкама. Физичко лице је са свог динарског текућег рачуна пренело средства у укупном износу од преко 100.000.000 динара на рачун Агенције за приватизацију, на име уплате прве рате за куповину субјекта приватизације. Део средстава за извршење ове трансакције физичко лице је обезбедило готовинском уплатом на свој рачун.

Према Листи индикатора сумњивих трансакција – индикатори везани за трансакције, коју је утврдила Банка, као индикатор за постојање сумње је наведено «Већи број очигледно неповезаних лица уплаћује средства на рачун клијента која он одмах подиже или даје налог банци да се средства пренесу на други рачун или одобре рачунима неких других лица, посебно у случајевима када се уочи да за такве трансакције не постоји рационално објашњење и економска оправданост».

Пример 18

Банка је физичком лицу одобрила кредит за плаћање по Анексу уговора о продаји друштвеног капитала, са могућношћу превремене отплате, уз повољније кредитне услове у односу на важећу пословну политику Банке. Као обезбеђење за кредит Банка са страним правним лицем са седиштем на Сент Винсент и Гренадини закључује Уговор о наменском орочену депозиту за залогу, на износ који је једнак износу одобреног кредита (покриће 100%). Један од директора овог страног правног лица је истовремено и председник Управног Одбора предузећа за чију отплату је одобрен кредит.

Банка истог дана на рачун Агенције за приватизацију врши пренос средстава у износу одобреног кредита.

Поред горе поменутог кредита физичко лице са Банком има и од раније закључен Уговор о краткорочном готовинском кредиту са девизном клаузулом. По овом Уговору обезбеђење је дато од стране предузећа из Београда, чији је један од оснивача страног правног лица са седиштем на Сент Винсент и Гренадини.

Ради превремене отплате кредита физичко лице (упутилац) са Банком и страним правним лицем са Кипра (упућеник) закључује два Уговора о упућивању којим се овлашћује упућеник да за рачун упутиоца плати примаоцу упута (Банка) динарску противвредност износа од око милион евра. На овај начин упутилац извршава своју обавезу према примаоцу упута (Банка) из оба Уговора о кредиту а истовремено упућеник извршава своју обавезу према упутиоцу из Уговора о преносу дела удела привредног друштва у наведеном износу. Поменути Уговор о преносу дела удела привредног друштва закључен је између физичког лица као преносиоца удела и страног правног лица са Кипра као стицалаца удела. Уговорне стране су констатовале да је преносилац удела оснивач привредног друштва из Београда, да се основни капитал друштва састоји и од акција предузећа које је у нашем случају и субјект приватизације, а које је преносилац удела стекао по основу Уговора о продаји друштвеног капитала.

Страно правно лице са Сент Винсент и Гренадини извршило је повраћај својих орочених средстава упутивши Банку да изврши пренос средстава на рачун отворен код друге банке.

На основу листе Индикатора сумњивих трансакција и лица коју је утврдила сама Банка где су као сумњиве наведене трансакције између приватног и пословног рачуна предузећа које не указују на јасну економску оправданост, и обзиром на одредбе

Одлуке о смерницама за процену ризика од прања новца и финансирања тероризма где је као ризик странке наведен случај кад постоји сумња да клијент не поступа за свој рачун, односно да клијент спроводи инструкције трећег лица, може се закључити да је у питању сумњива трансакција.

1. Трансакције између рачуна правног и рачуна физичког лица и то 2 врсте оваквих трансакција;

- пренос средстава са рачуна правног лица на рачун физичког лица са шифром основа 221 – промет роба и услуга;

- пренос средстава са рачуна правног лица на рачун регистрованих пољопривредних газдинстава (која се воде као рачуни физичких лица) са шифром 221.

2. Пренос средстава из иностранства од стране физичких лица при чему та лица имају у Републици Србији отворен резидентни рачун, а у иностранству нерезидентни рачун или обрнуто и пребацују средства по различитим основима;

3. Уплате позајмица оснивача за ликвидност шифра основа 181/281 – на који начин третирати ове трансакције с обзиром да су позајмице оснивача дозвољене врсте трансакција и не морају у свим случајевима бити сумњиве:

- да ли узимати у обзир износ позајмице и који би то износ могао да буде?

- да ли узимати у обзир учесталост трансакција и који би то период могао да буде?

4. Трансакције наплате чекова – слања чекова на колекцију;

5. Када су клијенти физичка лица у систему ПДВ-а - инвеститори у изградњи стамбених објеката и правно лице, чији је оснивач једно од физичких лица, регистровано као предузеће за извођење радова. Из документације се види да се наведено предузеће појављује у изградњи зграда чији су инвеститори горе поменуто физичка лица. Лица која се појављују као купци станова уплаћују новац директно на рачун физичких лица инвеститора а затим се средства преносе са рачуна физичких лица инвеститора на рачун поменутог правног лица.

6. Истоветне трансакције које се учесало извршавају-да ли их увек треба пријављивати или само једном, а затим појачано пратити активност странке и о томе сачинити службену белешку?